



EURÓPAI SZOMSZÉDSÁGPOLITIKA:  
SZOCIÁLIS ÜGYEK

## A MÉLTÁNYOSSÁG SZÁMÍT

### Európai szomszédságpolitika

[ec.europa.eu/world/enp](http://ec.europa.eu/world/enp)

Európai Bizottság  
Külkapcsolati Főigazgatóság  
B – 1049 Brüsszel  
[enp-info@ec.europa.eu](mailto:enp-info@ec.europa.eu)

NF-30-08-042-HU-D

- EU tagállamok
- ENP partnerországok
- EU tagjelölt országok
- Potenciális EU tagjelölt országok



## Partnerek a fejlesztésben

*Chefchaouen, gyönyörű kék-fehér házaival, a lélegzetelállító marokkói Rif-hegységben fekszik. Ez a térség azonban viszonylag elszigetelt és nehezen művelhető, így a helyi közösségeknek sok kihívással kell szembenézniük, és a vidéken nagy a szegénység.*

*Ezért most uniós támogatással létrehoztak egy jelentős programot, amely több száz négyzetkilométernyi területen próbálja javítani a megélhetési körülményeket Chefchaouen környékén. „Elsődleges célunk a jövedelem növelése és a természeti erőforrások megóvása” – mondja Abdelsalam Chriqi, a kezdeményezés vezetője.*

*A maghrebi régióban folytatott számos más programhoz hasonlóan a kezdeményezés célja többek között a nagyobb termelékenységű fenntartható gazdálkodás, az újraerdősítés és az állattenyésztés támogatása, az infrastruktúra és az egészségügyi ellátás fejlesztése, a térségben található természetvédelmi park fenntartása, valamint vásárok szervezése a regionális termékek értékesítésére. „A helyi közösség részvétele tevékenységünk egyik alappillére” – meséli Hassan Berhili, a terepen futó számos projekt irányításának koordinátora.*

## Gyümölcsöző együttműködés

Mohamed Bouqaydi szorgalmas kisgazdálkodó. A nehezen művelhető hegyvidéki területen olíva- és szentjánoskenyérfa-ültetvénye van, ezenkívül méhészkedik és kecskét tenyészt a napi betevő biztosítására.

Legnagyobb öröme a közelmúltban a legkorszerűbb technológiát alkalmazó szövetkezeti olívapréselő üzem nyílt a Rif-hegység chefchaoueni térségében. „Van egy hagyományos családi présünk, de szívesebben használjuk a modernebbet, mert kevesebb munkával több és jobb minőségű olajat lehet vele készíteni” – magyarázza.

A hagyományos módszerrel a kisajtott olívaolaj a felhasznált olívamennyiség mintegy 14%-a. Az új prészel ez az érték 21%-ra emelkedik. Ráadásul a kisajtott olaj jobb állagú és sokkal kevésbé savas, ezáltal jobb minőségű. A termelőszövetkezet segítségével, amely már saját viszonteladói hálózatot is létrehozott, Bouqaydi az olajból 60%-kal több bevételre tesz szert, mint előtte. „A többletjövedelmet családom életminőségének javítására fordítom” – mondja az apa ragyogó arccal, és vállon veregeti fiát.

Az uniós finanszírozású termelőszövetkezet számos támogató szolgáltatást is nyújt a gazdálkodóknak. „Igyekszünk felhívni a gazdák figyelmét arra, hogy a jó olívaolaj feltétele a megfelelő mezőgazdasági technológia alkalmazása, valamint a helyes tárolás és szállítás is – magyarázza a szövetkezet vezetője, Abdel-Rahman el-Khawaja. – Ezen a téren is támogatjuk és továbbképezzük őket.” A prés éppen most ért első idénye végére: ennek során majdnem 220 tonna olívából mintegy 40 tonna olajat sajtolt ki a 70 szövetkezeti tag és 205 szövetkezeten kívüli gazda számára.

## Nyüzsgés a kaptárban

A programnak köszönhetően Chefchaouen számos szövetkezeti tevékenység központjává vált. Található itt méhészeti, kecske- és nyúltenyésztő és más szövetkezet is. A méhészeti termelőszövetkezet az év során egész sor különféle erdei mézet termel. Az évszaktól függően a méhek a citromfákon, eukaliptuszon, zsályán vagy szentjánoskenyér fákon gyűjtik a nektárt, így más-más ízű mézet készítenek.

„A szövetkezet egyik legsikeresebb újítása ezen a vidéken, hogy a méhkasokat folyamatosan az erdő egyik részéből a másikba költöztetjük. Nagyban megkönnyítette az anyagok beszerzését, új technológiák bevezetését és termékeink forgalmazását is – mondja Azhar el-Azzouzi, a szövetkezet egyik tagja. – Amióta belevágtunk, hat év alatt tízszeresére nőtt a termelékenységünk.”

A kecsketenyésztés a helyi gazdaság egyik fő oszlopa. A közelmúltban szövetkezeti kecskesajtgyártó üzem hoztak létre annak érdekében, hogy a tenyésztők a lehető legtöbbet hozhassák ki a megtermelt tejből.

„A szövetkezetet a helybeli tenyésztők részvételével hoztuk létre – magyarázza az üzem igazgatója, Mohammed Boueissa. – Segítünk a gazdálkodóknak kecsketenyésztési technológiájuk fejlesztésében, valamint a tapasztalatcserében és a szakmai ismeretek megosztásában is.”

A korszerű üzem a piacnál magasabb áron veszi át a gazdától a kecsketejet, és abból lágy, érett kecskesajtot készít. A létesítményben korszerű higiéniai és minőségellenőrzési szabványokat alkalmaznak. „A teljes gyártási folyamat során végzünk elemzéseket” – meséli Zeinab Rati, az üzem egyik fiatal laborteknikusa, aki boldog, hogy életében először sikerült a végzettségének megfelelő munkát találnia.

A marokkói kecskesajtpiac alapos tanulmányozását követően a szövetkezet már az ország egész területén forgalmazza márkáit.



Egy, a közelmúltban végzett közvélemény-kutatás szerint az európai polgárok többsége szívesen venné a szomszéd országokkal való szorosabb együttműködést, mivel hisznek abban, hogy az egymáshoz való közeledés előmozdítja a békét és a demokráciát.

Az európai szomszédságpolitika (ENP) éppen erről szól. A 2003/2004-ben a kibővült EU és szomszédainak összekovácsolása érdekében létrehozott politika célja konkrét cselekvésekkel előmozdítani a reformokat és a jólétet, azaz javítani a szomszédságunkban élő emberek mindennapi életszínvonalát.

Hogyan működik az európai szomszédságpolitika? Az EU és szomszédai megegyeznek arról, hogyan lehetne szorosabb kapcsolatot kialakítani egymással és 3–5 éves időtartamú reformprogramokat támogatni. A közös kötelezettségvállalásokat úgynevezett cselekvési tervekben fektetik le. Az Európai Szomszédsági és Partnerségi Támogatási Eszköz keretében szakértelmet és (2007 és 2013 között mintegy 12 milliárd euró értékben) finanszírozást biztosítanak a korszerűsítés és a reformok elősegítésére.

Ludmila Gvozdik az 1990-es évek eleje óta él egy belföldi menekült-központban férjével és gyermekeivel



## Jobb társadalmat mindenkinek!

Minden társadalomnak meg kell küzdenie a szegénység, a hiányos oktatás, a kirekesztés vagy a betegségek által támasztott kihívásokkal. Menekültek, belföldi hontalanok, hátrányos helyzetű gyermekek, elszegényedett vidéki és nagyvárosi közösségek egyaránt részesültek európai uniós támogatásban.

## Akárcsak otthon...

A Tbilisziről szóló népdalt éneklő Ketevan éppen úgy néz ki, mint bármely másik boldog és gondtalan 11 éves gyerek a grúz fővárosban. Pedig „Katie” egész életét egy belföldi menekültek számára létrehozott befogadóállomáson töltötte.

Családja, negyedmillió más etnikai kisebbséghez tartozó grúz lakoshoz hasonlóan, az Abházia szeparatista régiójában az 1990-es évek elején kitört erőszakhullám elől menekült el. Közülük még ma is több ezren élnek átalakított szállodákban, kórházakban, sőt katonai barakkokban. A 2008 augusztusában kitört háború csak tovább súlyosbította a helyzetet.

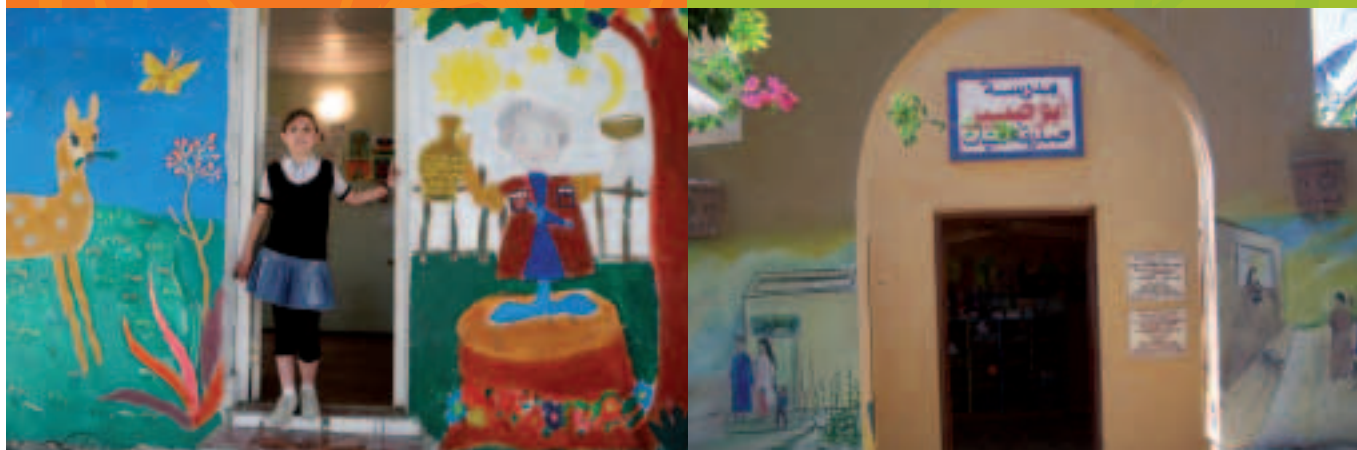
Ketevan szülei – Irma és Merab – eltökélték, hogy mindez nem akadályozhatja meg őket abban, hogy normális életet éljenek. Szerény házuk egy részét osztályteremmé alakították át, ahol a helybeli gyerekek iskolán kívüli foglalkozásokon vehetnek részt: festhetnek, rajzolhatnak, énekelhetnek, táncolhatnak, sőt számítógépezhetnek is.

„A gyerekek nagyon szívesen járnak ide iskola után és hétvégeken” – lelkesedik Irma, aki szabadidejében önkéntes tanárként dolgozik. Az osztályterem felszereléséhez egy uniós támogatású program nyújtott segítséget.

## Gyökeret eresztenének...

A projekt támogatást nyújt a belföldi menekülteknek, és tanácsadással, képzéssel és jogsegélyszolgálattal segíti őket a méltó lakáskörülmények megteremtésében – magyarázza Rikke Johannessen, a Dán Menekültügyi Tanács (DRC) munkatársa, a projekt koordinátora. A projekt elsősorban a privatizálás alatt álló létesítményekből való kitelepítéssel fenyegetett menekülteknek nyújt segítséget.

Nunu Sanaya egy kórházban létrehozott állomáson él, itt is dolgozik ápolónőként. Különbéle szakemberek – köztük az Ifjú Grúz Ügyvédek Egyesülete – segítették tanácsokkal és képzéssel. „Mi, menekültek, eltökéltük, hogy hallatjuk a hangunkat, és biztosítjuk a hozzám hasonló embereknek a megfelelő alternatív elhelyezést” – hangsúlyozza.



## A lányok örülnek, ha tanulhatnak

Maha (16) Abusir faluban él, Egyiptom leghíresebb piramisai közvetlen közelében. Bár most éppen nyári szünet van, ez a céltudatos fiatal lány hetente háromszor iskolába jár.

Az abusiri leányiskolában olyan helybeli lányokkal foglalkoznak, akik kimaradtak az elsődleges oktatási rendszerből, vagy túl messze laknak más iskoláktól. Az intézmény az egyiptomi Leányoktatási Kezdeményezés részét képezi, amelynek célja a nemek közötti egyenlőtlenség felszámolása az alapfokú oktatásban. A veszélyeztetett gyermekeket célzó programja keretében az EU kétszáz ilyen iskolát épített és szerelt fel.

„Régebben rendes iskolába jártam, aztán sajnos abba kellett hagynom a tanulmányaimat – meséli Maha. – De én szerettem volna tanulni. Egy napon itt mentem el az iskola mellett, beszéltem néhány tanárral, és ők segítettek rábeszélni a szüleimet, így végül beiratkozhattam.”

## A meggyőzés művészete

Amióta az iskola 2004-ben megnyitotta kapuit, munkatársai szüntelenül dolgoznak a helybeliek meggyőzésén. „Eleinte sok szülőnek voltak anyagi és társadalmi jellegű fenntartásai – magyarázza Iman Saber, az iskola felügyelője. – Most azonban már olyan népszerű az iskola, hogy várólistát kell vezetnünk.”

Az egyetlen osztályteremből álló iskola 36 leány tanítványaival merőben új szemléletmód szerint működik. „Itt nincsenek hagyományos értelemben vett tanárok, inkább amolyan moderátorok, akik képzettek a diákközpontú tanítás terén, így képesek megfelelni a lányok különleges igényeinek” – meséli Saber.

A nagy különbség is kihívást jelenthet. „Igyekszünk elérni, hogy a lányok testvérként és barátként viszonyuljanak egymáshoz, és próbáljuk tudatosítani bennük, hogy az életkor nem számít: az a lényeg, hogy tanulni akarnak, ezért vannak itt” – teszi hozzá.

Maha, az osztály egyik legidősebb tanulója, nemsokára érettségizik. „Az a vágyam, hogy egyetemre mehessenek. Tanár szeretnék lenni, mert tetszik, ahogy az én tanárim itt dolgoznak” – meséli lelkesen.



Dr. Naira Aptsiauri üdvözli betegeit Kakhethiben

## A legjobb orvosság

Dr. Elza Togonidze nagyon örült, amikor Eniseliben, a grúziai Kakhethi egy kis falujában 2007 decemberében megnyílt az alapvető egészségügyi szolgáltatást nyújtó új központ, amely mintegy négyezer környékbeli lakos számára biztosít ellátást.

„Minden olyan felszerelés és létesítmény a rendelkezésünkre áll, amelyre csak szükségünk lehet betegeink alapvető egészségügyi ellátásához, a terhességtől a cukorbetegségig – mutat rá Dr. Togonidze. – A helybeliek is nagyon boldogok. A klinika már olyan jó hírré tett szert, hogy néha még olyanok is eljönnek a rendelésekre, akik nem is betegek” – meséli nevetve.

Óriási előrelépés ez az előző központhoz képest, amelynek omladozó épülete még most is látható a jelenlegi mögött, az egészségügyi ellátás terén az ország számos részén még ma is uralkodó keserves állapotok mementójaként.

## Jobb egészségügyi rendszer, receptre

„A kísérleti projekt részeként a minisztérium átfogó tervet dolgozott ki, amely kiterjed többek között a létesítmények építésére és felújítására, a személyzet képzésére és továbbképzésére, valamint a figyelemfelhívásra, az egészségügyi ellátás népszerűsítésére a helyi közösségekben” – magyarázza Dr. Giorgi Shavgulize, a Kvareli ambuláns klinika vezető főorvosa.

A kísérleti projekt 52 egészségügyi létesítmény felépítését vagy felújítását finanszírozta, valamint 360 önkéntes egészségügyi aktivista képzését és 76 falusi egészségügyi bizottság létrehozását támogatta. Ezenfelül vándorszínház járja a vidéket és hívja fel az emberek figyelmét a megelőző egészségügyi ellátás fontosságára.

„Nem érjük be az alapvető egészségügyi szolgáltatások biztosításával. Országos kampányt indítottunk, amelynek keretében több mint száz korszerű kórház épülhet majd fel, ezekből több itt Kakhethiben” – újságolja büszkén Dr. Shavgulize.